

Monumentnummer*: 523807

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 augustus 2002
Kadaster deel/nr	82906/90

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Afferden	Druten	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Druten	D			921
Druten	D			2472
Druten	D			814

Omschrijving**

Inleiding

De R.K. PASTORIE uit 1890 is gebouwd in neo-romaanse stijl naar een ontwerp van architect Carl Weber (1820 - 1908) uit Roermond. De bouw vond tegelijkertijd plaats met de bouw van de R.K. parochiekerk gewijd aan de H.H. Victor en Gezellen. De bouwkosten werden volgens de op 21 april 1890 goedgekeurde plannen begroot op fl. 11.970,-.

De pastorie is op enkele tientallen meters van de Koningstraat gelegen aan de noordelijke rand van het dorp Afferden. De kerk en pastorie zijn ver verwijderd van de plaats waar de oude middeleeuwse kerk stond en waarvan de toren nog bewaard is gebleven. De pastorie bevindt zich aan de westzijde van de kerk ter hoogte van de transeptarm. Een tussenlid verbindt de pastorie met de parochiekerk en geeft tevens toegang tot de erachter gelegen sacristie.

Voor de pastorie ligt een vrij diepe voortuin met een soort oprijlaan. De voortuin wordt van de openbare weg gescheiden door twee lage bakstenen tuinmuren met ezelsrug. Symmetrisch tussen deze tuinmuren bevindt zich de toegang tot de voortuin. De toegang wordt geaccentueerd door kolommen die ook zijn voorzien van een ezelsrug. De voortuin is voor een groot deel voorzien van grind als bodembedekking. Voor de pastorie is een hardstenen stoep aangelegd met ter plaatse van de entree een vloer van terracotta tegels met kruismotief. Voor de pastorie zijn twee oude, monumentale bomen (tamme kastanje) aanwezig die het geheel een imposante verschijningsvorm geven.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Gedeeltelijk onderkelderde, blokvormige PASTORIE van twee bouwlagen met zolder op rechthoekig grondplan. Het omlopend, afgeplat schilddak is gedekt met leien in koeverdeking. De hoeken van het afgeplatte schildak worden niet gemarkeerd door schoorstenen. De hoekkepers van het dak zijn voorzien van een zinken afdekking. Aan de achterzijde van de hoofdbouw bevindt zich een AANBOUW. Aan de oostzijde van de aanbouw, tegen de achtergevel (noordgevel) van hoofdbouw is een SERRE aanwezig. In het verlengde van deze serre ligt een TUSSENID dat dienst doet als verbindingsgang tussen pastorie en kerk.

De in kruisverband gemetselde GEVELS zijn voorzien van een plint en worden aan de bovenzijde afgesloten door een hoofdstel. Het hoofdstel bestaat uit een fries met uitgemetselde bakstenen en een houten geprofileerde bakgoot. Het merendeel van de uitgespaarde vensteropeningen wordt half rond afgesloten en is voorzien van hardstenen lekdorpels. De meeste vensteropeningen zijn voorzien van halfronde stolp- of schuiframen met bovenlichten. Enkele bovenlichten op de begane grond aan de voorzijde van het huis zijn voorzien van glas-in-lood.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL (zuidgevel) heeft een breedte van vijf vensterassen en wordt vanaf de eerste verdieping verticaal geleed door een middenpartij die de gootlijst doorsnijdt.

De hoofdentree bevindt zich in de middelste vensteras en bestaat uit een rondboogportiek met hardstenen omlijsting en voorzien van een hardstenen trap met twee optreden. Het portiek heeft trapsgewijs inspringende dagkanten met aan weerszijden een smalle hardstenen zuil met zandstenen basement, een halverwege de zuil aanwezige schachtring en een knopkapiteel. Een hardstenen rondboogprofiel met drie schachtringen, geplaatst in de dagkant van de rondboog van het portiek rustende op de kapitelen van beide smalle zuilen. De portiek heeft een hardstenen vloer met dito plint. Het portiek wordt overspannen door een vierdelig graatgewelf in gele verblendsteen. De horizontaal, middels een hardstenen latei met vellingkanten afgesloten deuropening is voorzien van een hardstenen onderdorpel met neuten. Ook het deurkozijn is voorzien van vellingkanten. In de deuropening is een dubbele paneel deur in neo-renaïssancestijl geplaatst. Deze deur heeft een geprofileerde naald en beide delen zijn voorzien van een rondboograam met smeedijzeren glasbeschermers gevat in een geprofileerde omlijsting omgeven door een rechthoekig veld met geprofileerde omlijsting en bekroond door een fronton op consoles. Aan de onderzijde bevindt zich een diamantkop-paneel in geprofileerde omlijsting en een forse geprofileerde weldorpel. In het glas van de voordeur bevinden zich kleine geëmailleerde cirkels met het Heilig Hart motief. Boven de deurlatei bevindt zich een half rond bovenlicht, gevat in een natuurstenen boog met een schubbenlijst van zwarte steen. Het raam is voorzien van glas-in-lood. Tegen het bovenlicht is een rijk gedecoreerd armatuur aangebracht voorzien van een (spaar)lamp. Dit gietijzeren armatuur bestaat uit een getordeerde buis waaraan de lamp is bevestigd en is versierd met gotisch bladwerk. Het armatuur is bevestigd tegen de latei en boog van het bovenlicht middels een smeedijzeren strip. De vloer en de plint van het portiek zijn uitgevoerd in hardsteen.

Aan weerszijden van het portiek bevinden zich twee rondboogvormige vensteropeningen voorzien van hardstenen lekdorpels en een rondboogkozijn met vellingkanten. Het kozijn bevat een stolpraam, een tweeruits bovenlicht met weldorpel met ojiefprofiel en daarboven weer een vast kalf met half rond drieruits bovenlicht. Beide bovenlichten zijn voorzien van glas-in-lood. In het centrum van het glas-in-lood-raam van het bovenste bovenlicht bevindt zich een voorstelling met heiligenfiguur. De vensteropeningen op de verdieping zijn iets smaller dan de vensteropeningen op de begane grond. De indeling van de ramen is gelijk, alleen zijn de stolpramen vervangen door tweeruits schuiframen. De bovenlichten zijn niet voorzien van glas-in-lood.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Boven het portiek zijn ter plaatse van de verdieping twee gekoppelde smalle rondboog-vensteropeningen aanwezig en een gepleisterd cirkelvormig veld in reliëf met een afbeelding van de Heilige Victor. Boven dit gepleisterde veld bevindt zich een klein oculus. Deze gevelelementen zijn geplaatst tussen bakstenen lisenen die rusten op gepleisterde kraagstenen met bladwerkdecoraties. De lisenen springen ter plaatse van de bovenzijde van de vensteropeningen nogmaals naar voren en worden ondersteund door gepleisterde kraagstenen. De lisenen steken door de daklijst heen en zijn onderling verbonden door een keperboogvormige geprofileerde lijst met hardstenen dekljst en een hardstenen bolkruis in de top. Onder de keperboog bevindt zich in de topgevel een geprofileerde rondboog op kraagstenen die de vensteropeningen, het cirkelvormige veld en de oculus aan de bovenzijde afsluit. De beide smalle vensteropeningen hebben een gezamenlijke hardstenen lekdorpel met een kraallijst uit baksteen. De lekdorpel rust op de gepleisterde kraagstenen. Op de hardstenen lekdorpel worden de lisenen aangezet. Beide vensteropeningen hebben een twee-ruits draairaam, een geprofileerd kalf en halfroond éénruits bovenlicht.

Aan weerszijden van de middelste vensteras sluiten de geveldelen af met een uitkragend cassettenfries, rijk uitgevoerd met dubbele bakstenen. De verticale bakstenen onderdelen van het fries rusten op zich trapsgewijs versmallende bakstenen kraagstenen. De onderste reeks verticale elementen is onderling verbonden door een horizontaal kraalprofiel van baksteen. De houten bakgoten zijn gedecoreerd met een gesneden druiplijst geplaatst tegen het boeiboord.

De LINKER ZIJGEVEL (westgevel) heeft een gecementeerde plint. Het rechter deel van de gevel is blind uitgevoerd. In het linker deel bevinden zich op de begane grond drie rondboogvormige vensteropeningen en op de verdieping twee identieke vensteropeningen. Deze twee vensteropeningen zijn geplaatst in dezelfde assen als de twee buitenste vensteropeningen op de begane grond. De vensteropeningen op de begane grond zijn voorzien van ramen zoals op de begane grond in de voorgevel, echter zonder glas-in-lood in de bovenlichten. De vensteropeningen op de eerste verdieping zijn voorzien van dezelfde ramen als aanwezig op de eerste verdieping in de voorgevel.

De plint wordt in het midden doorbroken door een koekoek met kelderlicht. Het kelderlicht heeft een hardstenen kozijn met vellingkanten en diefijzers. Het kozijn is voorzien van een vierruits draairaam.

De ACHTERGEVEL (noordgevel) is door de aanbouw grotendeels aan het zicht onttrokken. Boven de serre zijn op de eerste verdieping in de achtergevel twee rondboogvormige vensteropeningen aanwezig die voorzien zijn van dezelfde ramen als op de eerste verdieping in de voorgevel.

De RECHTER ZIJGEVEL (oostgevel) heeft een gecementeerde plint en is verder nagenoeg blind. In de het midden van de gevel bevindt zich ter plaatse van de eerste verdieping een smalle rondboogvensteropening zoals ook aanwezig in de middelste vensteras van de voorgevel op de eerste verdieping.

De blokvormige aanbouw heeft één bouwlaag en is opgetrokken uit in kruisverband gemetselde bakstenen en is voorzien van een gecementeerde plint. Deze aanbouw heeft één bouwlaag met een aan de oostzijde afgeplat schilddak. Het schilddak van deze aanbouw is gedekt met leien in koeverdekking en watert af via houten geprofileerde bakgoten met zinken hemelwaterafvoeren. In het achterdakvlak bevindt zich een dakkapel met plat dak. De wangen zijn bekleed met leien. De dakkapel is voorzien van een geprofileerde bakgoot en een kozijn met middenstijl voorzien van twee zesruits draairamen.

De zijmuren zijn in verband met de muren van de hoofdbouw gemetseld. In de LINKER ZIJGEVEL (westgevel) bevindt zich rechts een rondboogvormige vensteropening gelijk de vensteropeningen op de begane grond in de voorgevel. Links daarvan bevindt zich een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hooggeplaatste rondboogvormige deuropening te bereiken middels een bakstenen trap met smeedijzeren balustrade. Het kozijn heeft vellingkanten. De deur is niet origineel. Het half-ronde bovenlicht is enkelruits. Hier sluit de gevel af met een bakstenen segmentboogfries op bakstenen dammen met trapsgewijs versmallende kraagstenen. Dit fries is ook doorgetrokken langs de achtergevel en een deel van de rechterzijgevel.

In de ACHTERGEVEL (noordgevel) van de uitbouw bevindt zich in het midden een hooggeplaatste rondboogvormige deuropening met een bakstenen trap voorzien van smeedijzeren balustrade. De opgeklampte deur heeft weer een half rond éénruits bovenlicht. Rechts van de deur bevindt zich een hoger geplaatst rondboogvormige vensteropening voorzien van een raam zoals ook aanwezig op de verdieping van de voorgevel. De RECHTER ZIJGEVEL (oostgevel) heeft geheel rechts een hooggeplaatst smal rechthoekige vensteropening onder een steens strek met een tweeruits draairaam. Links daarvan bevindt zich een klein rechthoekig venstertje onder een steens strek met een draairaampje en voorzien van diefijzers. Geheel links bevindt zich aansluitend op de serre een rondboogvormige vensteropening voorzien van hetzelfde raam zoals op de verdieping van de voorgevel. Het halfronde bovenlicht is echter vervangen door een boogtrommel en een met lood beklede rolluikbak. Het middelste deel en het linker deel van deze zijgevel bevinden zich onder het platte deel van het afgeplat schilddak en is geheel opgemetseld in baksteen. In dit deel van de gevel bevinden zich vier rondboogvormige vensteropeningen die voorzien zijn van dezelfde ramen als aanwezig op de verdieping van de voorgevel. Het segmentboogfries loopt in deze gevel slechts vanaf de gevelhoek tot aan de plaats waar de gevel is opgemetseld. Op de achtergevel van de uitbouw sluit een bakstenen muur met poortje aan.

De serre is voorzien van een plat dak en heeft een pui met tuindeuren en bovenlichten. De pui kan worden afgesloten door een groot houten rolluik met een met lood beklede rolluikbak.

Van het in het verlengde van de serre gelegen tussenlid met plat dak is slechts de voorgevel zichtbaar. Deze verbindingsgang sluit aan op de schuin geplaatste zijde van het transept aan de koorzijde van de parochiekerk. Het tussenlid is tegen de sacristie geplaatst. In de voorgevel is een segmentboogvormige deuropening met bovenlicht aanwezig. De houten, opgeklampte deur is niet origineel. Vanuit de rechter (oostelijke) zijtuin geeft een tussen twee lage muurtjes geplaatste hellingbaan toegang tot het tussenlid. De gevel sluit af met een houten bakgoot op klossen.

De RUIMTELIJKE INDELING bestaat uit een brede middengang van voor- tot achtergevel; een kelder, een woonkamer en een keuken in de linker beuk, een spreek- en vergaderkamer in de rechter beuk. Deze indeling herhaalt zich min of meer op de verdieping. Boven de woonkamer, de spreek- en vergaderkamer bevinden zich evenwel meerdere slaapkamers en een houten steektrap naar de beschoten zolder (één grote ruimte). Het trappenhuis bevindt zich in de aanbouw. De kelder bestaat uit meerdere compartimenten met segmentbooggewelven.

Het pand bezit een groot aantal oorspronkelijke INTERIEURELEMENTEN, zoals een terrazzovloer met zwart marmeren plint in de gang; stucplafonds met middenrozet, hoekstukken (bladrank-, bloem- en krulmotieven) en lijsten in de vertrekken op de begane grond met uitzondering van de keuken; paneeldeuren, zwart marmeren schouwen met neo-renaissance motieven in de woonkamer en de spreek- en vergaderkamer.

Waardering

R.K. PASTORIE uit 1890 in neo-romaanse stijl naar een ontwerp van de architect C. Weber.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

-\tVan architectuurhistorische waarde als typologisch goed en betrekkelijk gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een blokvormige en nagenoeg symmetrisch opgebouwde pastorie uit 1890 in neo-romaanse stijl. Het pand valt op door de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van met name de voorgevel en de gave ruimtelijke indeling met oorspronkelijke interieurelementen, zoals diverse in stuc en marmer uitgevoerde onderdelen. De pastorie is één van de rijkst gedecoreerde pastorieën die door de architect C. Weber zijn ontworpen. C. Weber heeft tijdens zijn loopbaan meer dan 30 kerken gebouwd (o.a. de imposante koepelkerk te Lierop (NB)) en gerestaureerd (o.a. de St. Christoffelkathedraal te Roermond) en kan dan ook worden beschouwd als een architect die invloed gehad heeft op de religieuze bouwkunst uit die tijd.

-\tVan stedenbouwkundige waarde vanwege de zeer markante ligging ten westen naast de neogotische parochiekerk gewijd aan de H.H. Victor en Gezellen. De pastorie, de parochiekerk en de twee monumentale kastanjabomen vormen samen een gaaf ensemble dat van groot belang is voor de verschijningsvorm van de lintbebouwing langs de Koningstraat.

-\tVan cultuurhistorische waarde als onderdeel van het R.K. parochiecomplex dat een voorbeeld is van de bijzondere uitdrukking van het religieuze bewustzijn en bloeiperiode van de overwegend rooms-katholieke gemeenschap in Afferden.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Erfscheidings(D)	Muur(D)
Religieuze gebouwen	Kerkelijke dienstwoning	Pastorie(F)